

Изм. № 04-00-88 / 22.12..2009 г.

ДО
Г-н СИМЕОН ДЯНКОВ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НСТС,
ВИЦЕПРЕМИЕР И МИНИСТЪР НА
ФИНАНСИТЕ

Г-н ТРАЙЧО ТРАЙКОВ
МИНИСТЪР НА ИКОНОМИКАТА,
ЕНЕРГЕТИКАТА И ТУРИЗМА

Г-н АНГЕЛ СЕМЕРДЖИЕВ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДЪРЖАВНАТА
КОМИСИЯ ПО ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО
РЕГУЛИРАНЕ

Относно: Проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за регулиране на цените на природния газ, приета с ПМС 131/2004 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА,

С настоящото Българската стопанска камара изразява следното становище по предлаганите промени:

1. Подкрепяме заявеното принципно намерение за усъвършенстване на нормативната уредба в областта на регулирането на цените на природния газ и постигане на по-голяма прозрачност, обективност и справедливост при формиране на цената на природния газ. Същевременно, промените в механизмите на ценообразуване следва да отчитат и балансират интересите на всички участници с оглед запазване на тяхната финансова стабилност – на обществения доставчик, на крайните снабдителите и на потребителите присъединени към преносната мрежа.

2. При промяна на нормативен документ (в случая Наредбата за регулиране на цените) е необходимо той да бъде разгледан в неговата цялост и да бъдат предложени комплексни изменения. Този принцип не е спазен в предложените от ДКЕВР изменения на Наредбата. Те касаят единствено сферата на ценообразуване на обществения доставчик, независимо от факта, че в Наредбата са регламентирани методите на ценообразуване и за останалите лицензирани субекти, по смисъла на чл.39 от Закона за енергетиката.

Предложените от ДКЕВР изменения на Наредбата противоречат на разпоредбите на Директива 2009/73/ЕО (респ., на Директива 2003/55/ЕО), регламентираща постигането на законова либерализация на пазара на природен газ. Чрез тях се създава предпоставка за повторно държавно администриране на цената на природния газ при продажба от обществения доставчик „Булгаргаз“ ЕАД на потребителите, присъединени към газопреносната мрежа. Тази разпоредба, образно казано, връща часовника назад за България и е сериозна предпоставка за наказателна процедура от страна на ЕК срещу страната.

3. С изменения Закон за енергетика се въвежда пълна либерализация на пазара на природен газ в Република България и от 01.07.2007 г., в изпълнение на Европейската газова директива, всички

потребители на природен газ в страната придобиват привилегирован статут и право да избират доставчика на природен газ. Понастоящем либерализацията на режима на доставка съществува само като правна възможност, но не практика на прилагане. В съответствие с измененията в законодателството, при регулирани от държавата цени, следва да се реализират не повече от 10% от количествата природен газ в страната, като останалите следва да се договарят на свободния пазар. Тази законова разпоредба не се изпълнява като цените за всички категории потребители не са пазарно определени, а административно регулирани. Продължаващата административна намеса в ценообразуването на природния газ влияе неблагоприятно на конкурентоспособността на икономиката. Не се дава възможност на крайните снабдители и потребителите, присъединени към газопреносната мрежа, да предоговарят съществуващите дългосрочни договори за доставка в зависимост от промяната на пазара, вкл. вследствие на световната финансово-икономическа криза. При наличието на дългосрочни договори и кризисна обстановка, индустриалните потребители повече от всякога се нуждаят от ясна рамка за изменение на ценовите равнища.

4. В тази връзка, предложеното изменение на чл.17, ал.1 е в директно противоречие със Закона за енергетиката (ЗЕ) и с поетите от държавата ангажименти за съответствие с Директива 2003/55/ЕО, инкорпорирана и в новата Директива 2009/73/ЕО, регламентираща дейностите, свързани в добива и доставката на природния газ. Нещо повече, в новата Директива 2009/73/ЕО, както и в Договора за създаване на Европейските общности (ДЕО) се гарантира възможността за отделни доставчици свободно и безпрепятствено да извършват доставки на клиентите на територията на ЕС. По такъв начин се въвежда и основният принцип – свободното движение на стоки и предлагане на услуги в единен европейски пазар.

Липсата на ценова/секторна регулация в дадена сфера води до обща, *post factum* регулация от страна на антимонополното ведомство (КЗК), съгласно чл.21 от Закона за защита на конкуренцията. В тази разпоредба е визиран случаят, в който господстващ доставчик предлага монополно завишени цени спрямо своите контрагенти. В тази връзка подчертаваме, че настоящото фактическо наличие на само един доставчик на едро на природен газ на национално ниво („Булгаргаз“ ЕАД), не предоставя правомощие на секторния регулатор ДКЕВР да налага ценова регулация върху нелицензионната му дейност. Такава възможност не се предоставя от ЗЕ, а правомощията на администрацията са изрично регламентирани в нормативната уредба. На следващо място, регулацията на освободени/либерализирани пазари би довела до колизия в действията на ДКЕВР и КЗК.

Негативният ефект от предлаганата промяна в Наредбата може да бъде онагледен от следващия пример. Понастоящем „Булгаргаз“ ЕАД притежава лицензия за „обществена доставка“, която го задължава да продава свой природен газ по регулирани от държавата (ДКЕВР) цени само на „крайните снабдители“ (чл.30, ал.1, т.5а, във връзка с чл.30, ал.3 от ЗЕ). Този ограничен обхват е регламентиран и в действащия към момента текст на предложението за изменение чл.17, ал.1 на Наредбата. В него ясно е пренесено законовото условие, че *потребителите, присъединени директно към преносната мрежа, закупуват количествата си по регулирани цени само до датата на европейската и националната либерализация – 01.07.2007 г.* В тази връзка, предложеното изменение, освен че е в пълен разрез с по-висшия нормативен акт (ЗЕ), елиминира напълно макар и формалната либерализация на пазара на природен газ в страната, тъй като възстановява вече неприложимо по ЗЕ и Директива 2003/55/ЕО положение.

Възниква основателният въпрос какъв би бил икономическият мотив на търговец, продаващ природен газ по реални търговски цени, да навлезе на пазара, който е изцяло администриран от ДКЕВР. С предлаганата формулировка на практика търговското дружество „Булгаргаз“ ЕАД се лишава от ценова политика. Тази му функция се изнемва от ДКЕВР, което е в разрез с Директива 2009/73/ЕО.

5. Съгласно предложението нов чл. 17, ал.2, цените **могат да се изменят периодично** в зависимост от условията на търговските договори за доставка на природен газ за вътрешния пазар, сключени от обществения доставчик. Наличието на различни, нови и стари договори, с различен срок и специфични диференцирани условия, генерира значителна неопределеност и възможност за субективно инициране на промени, засягащи интересите на всички потребители.

На следващо място, предложените промени са в нарушение на основни принципи на регулиране в енергетиката, поради факта, че чрез тях се регламентира правото на ДКЕВР да запазва действащите цени на природния газ или да разсрочва необходимото им изменение за следващите два периода. Такъв подход на образуване на цените на природния газ е условие за кръстосано субсидиране между отделните групи потребители и противоречи на ЗЕ. Административното задържане на цената на природния газ от страна

на ДКЕВР води до деформация на енергийния пазар и до нарушаване на конкурентността между различните видове енергоносители. Подобна непазарна намеса е предпоставка за дисбаланс на бюджетните приходи от ДДС и влошаване на конкурентоспособността на различните стопански субекти, както на вътрешния, така и на външния пазар.

6. От записа в новия чл. 17, ал.8 - „предходен/и период/и”, за който/които се оценяват разликите от т.н. „недовзет/надвзет” приход по прогнозни и отчетени стойности на ценообразуващите елементи, не става ясна времевата рамка на тези корекции. По такъв начин се отварят възможности за субективизъм на преценката и на съответните ценови корекции. Корижирането на цените, отложено във времето на основа надвзети/недовзети приходи с прието от Комисията решение за разсрочване, ще задълбочи още повече съществуващите възможности за кръстосано субсидиране. Поставят се в неравностойно положение енергийните предприятия и другите потребители, присъединени към газопреносната мрежа.

7. Преките последици от държавното администриране на цената на природния газ са видими при анализ на резултатите от дейността на обществения доставчик за 2008 г. Поради необоснованото задържане на цената на природния газ дружеството търпи огромни загуби. Този подход от една страна е изцяло непазарен, а от друга - е в противоречие на разпоредбите на ЗЕ и Директива 2003/55/ЕО. Както бе отбелязано, необходимо е да се направи цялостен анализ на практиката по прилагане на сегашната Наредба и да се предложат комплексни промени, засягащи не само ценообразуването за доставки от обществения доставчик, а и останалите участници на лицензирания газов пазар. При тях се забелязва значително изоставане в изготвянето на необходимите документи, регламентиращи ценообразуването.

8. В тази връзка, разчитаме на ангажираността на българското правителство за защита на националните интереси в областта на енергетиката и очакваме настоящите възражения да бъдат отразени при разглеждането на предложените промени в Наредбата. Предлагаме отново:

- да се синхронизира срочно нормативната уредба в енергетиката в съответствие с приложимите европейски директиви;
- да се прекрати необоснованата държавна намеса при ценообразуването на природния газ на вътрешния пазар и ускори прилагането на европейската практика за пазарно определяне цените на природния газ и топлоснабдяването;
- да се отмени предлаганата в Наредбата за регулиране цените на природния газ нова надценка до 2 % за „Булгаргаз” ЕАД, като с указанията и последващо решение по определяне на цените на природния газ за продажба от обществения доставчик на крайните снабдители и потребители, присъединени към газопреносната мрежа, се определи норма на възвращаемост на капитала, подлежаща на ежегоден преглед при необходимост;
- да се осигури възможност за гъвкавост при договарянето на доставката на първичните енергоносители, на база на актуализация на съответните заявки за подавани количества;
- да се премахне кръстосаното субсидиране;
- да се въведат диференцирани цени на природен газ в зависимост от количеството и режимите на потребление;
- да се елиминира възможността за субективно определяне цените на топлинната и електрическата енергия топлофикационните централи и когенерационни мощности, като се приеме единна методика;
- да се прилагат съвременни финансови механизми (хеджиране, в т.ч. валутно) за намаление колебанията в цените на природния газ.

Считаме, че без обосновани аргументи и без постигане на консенсус с големите промишлени потребители и крайни снабдители всяко решение за промени на цените на първични енергоносители ще бъде прибързано. Настояваме за диалог и съобразяване с интересите на индустрията при вземане на предлаганите решения. В допълнение, представяме и подкрепящо становище на Българската асоциация на металургичната промишленост.

Приложение: съгласно текста

С уважение,

Божидар Данев
Председател